

Aan de Leden van de Raad van Kerken in Nederland

Leusden / Culemborg, 3 maart 2010

Geachte leden van de Raad,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van uw reactie op het Palestijnse Kairos document "*Het uur van de waarheid*".

Voor uw reactie danken wij u. Wel waren wij enigszins verrast dat u uw reactie hebt gericht aan de organisaties die de presentatie van het Kairos document in Nederland hebben mogelijk gemaakt en uw reactie niet ook hebt gericht aan de opstellers van het document en de hoofden van kerken in Jeruzalem zelf, die tenslotte om uw steun hebben gevraagd.

Uw afwijzing om aan hun oproep tot effectieve steun gehoor te geven en er slechts een heel beperkte interpretatie aan te geven, kan daardoor door de hoofden van deze kerken als des te pijnlijker worden opgevat. Pijnlijk voor de opstellers van het document vinden wij ook uw opmerking: "*...aan de andere kant is er de zorg als christelijke minderheid te zoeken naar waardering en erkenning*". Het kan na de geschiedenis van voortdurend onrecht en een uitzichtloze bezetting die al sinds 1967 duurt, toch niet de bedoeling van de Raad zijn om te suggereren dat geweldloos verzet (mede) wordt gevraagd vanwege "*eigen waardering en erkenning*"?

Graag leggen wij u een aantal vragen voor die uw reactie bij ons heeft opgeroepen. De Raad van Kerken heeft in haar reactie op het Kairos document geen steun willen verlenen aan het verzoek om boycot, desinvestering en sancties (BDS) met betrekking tot dié economische bedrijvigheid in de Palestijnse gebieden, die de bezetting en expansie door Israël bevorderen. Daarbij suggereert de Raad dat elke vorm van economische druk op Israël om de bezetting te beëindigen zou bijdragen aan polarisatie in plaats van saamhorigheid tussen Palestijnen en Israëli's.

Dat is opmerkelijk; de beste manier om polarisatie te doorbreken is toch het beëindigen van de bezetting?

Verder zou angst voor polarisatie tussen Kerken in Nederland en de staat Israël elke vorm van getuigenis en verdediging van het internationale recht als uitgangspunt onmogelijk maken.

Waarom vermeldt u niet dat de Palestijnse christenen, vanuit hun verstaan van de Bijbel, juist de hand uitstrekken naar joden en moslims?

Tegelijkertijd achten zij de bezetting een zonde tegen God en de menselijkheid en vinden zij geweldloos verzet gerechtvaardigd en zelfs een christelijke plicht. Graag zouden wij een nadere toelichting daarover van u ontvangen.

U stelt in uw brief: "*We ... verlangen van de internationale gemeenschap en van Israël dat men werkt aan verbetering van de omstandigheden*". Dat waarderen we natuurlijk positief. De Raad pleit voor "*positieve discriminatie*" van Palestijnse producten. Ook die oproep is ons als zodanig natuurlijk niet onsympathiek, maar wij kunnen ons vooralsnog geen voorstelling maken van wat een betekenisvolle "*positieve discriminatie*" in de gegeven omstandigheden binnen de context van deze bezetting en gezien de internationale verhoudingen concreet zou kunnen inhouden en ook uw motivatie om BDS af te wijzen is ons volstrekt niet duidelijk geworden.

Daarom leggen wij u de volgende vragen voor:

1. Kan de Raad uitleggen waarom zij niet bereid is gevolg te geven aan de oproep in

het Kairos document voor BDS, in de zin zoals is voorgesteld en gemotiveerd in het Kairos document?

In een bijlage bij de brief vindt u nog eens een nadere uitleg door *Kairos Palestine*, waaruit duidelijk wordt dat BDS er expliciet op gericht is om dié economische activiteiten tegen te gaan, die de onrechtmatige bouw en ontwikkeling van settlements vooruit helpen en al dié bedrijvigheid tegen te gaan die bijdraagt aan de etnische, economische en politieke omsingeling en uitsluiting van de Palestijnen in eigen land. BDS richt zich dus niet tegen de economische activiteit binnen Israël zelf.

In de bijlage bij deze brief wordt nog eens gerefereerd aan het oordeel van de Amerikaanse hoogleraar Internationaal Recht, *Richard Falk*, speciaal rapporteur voor de VN inzake de mensenrechtensituatie in de bezette gebieden, die BDS krachtig aanbevolen heeft, juist vanwege de effectiviteit van dit geweldloze actiemiddel.

2. Denkt de Raad dat haar aanbeveling om Palestijnse producten te kopen, effectiever is dan BDS? Als dat het geval is, kan ze dat dan toelichten? Of interpreteren wij correct, dat de Raad van Kerken met zo'n eenzijdig pleidooi om Palestijnse producten te kopen, alleen nog het overleven van de Palestijnse bevolking onder een voortgezette Israëlische bezetting en kolonisatie als het hoogst haalbare acht en die bezetting als een gegeven aanvaard heeft? Is de Raad van Kerken, hoe het ook zij, bereid een lijst te verstrekken van die Palestijnse producten, waarmee Nederlandse christenen en andere consumenten substantieel kunnen bijdragen aan zo'n 'overlevingsactie' ten behoeve van de Palestijnse bevolking? De Raad zal er toch mee bekend zijn, dat tot dusverre de enige, bescheiden importeur van die producten in Nederland *Canaan Trade* is? We nemen aan dat het de Raad van Kerken niet alleen gaat om het verrichten van symbolische handelingen, hoe zinvol die soms ook kunnen zijn.
3. Hoe denkt de Raad nog concreet invulling te geven aan haar verlangens t.a.v. de internationale gemeenschap en van Israël? Mag niet verwacht worden dat de Raad een duidelijke brief schrijft aan de Israëlische regering en de staat Israël er aan blijft herinneren dat zij niet boven het internationaal recht staat en zich moet houden aan de VN-resoluties, zoals zij beloofd heeft te doen bij de erkenning als staat door de VN ?
En wil de raad zich ook wenden tot de Europese commissie? Zoals de Raad zal weten, heeft Israël een volwaardig Associatieverdrag met de EU, terwijl de Palestijnen het daarentegen met tijdelijke regelingen moeten stellen, die bovendien aan tal van beperkende voorwaarden verbonden zijn. Van vele kanten wordt erop gewezen dat die regelingen volstrekt niet werken, o.m. omdat er van vrij verkeer van personen en goederen geen sprake is. Vanwege onduidelijke etikettering (die eigenlijk zichtbaar zou moeten maken of de producten uit de bezette gebieden, uit nederzettingen van kolonisten of uit Israël zelf komen) kan de consument de oorsprong van de producten vaak niet achterhalen. Het zal de Raad van Kerken bekend zijn dat Nederlandse ontwikkelingsorganisaties als NOVIB, ICCO en Cordaid al in 2004 hun ongenoegen hebben geuit over de moeilijkheden die er zijn om Palestijnse producten op de markt te brengen en dat ook de Wereldraad van Kerken zich hierover kritisch heeft uitgelaten.
We komen zo tot onze vraag of de Raad van Kerken, bereid zou zijn om in het verlengde van haar eigen voorstel, te pleiten voor adequate etikettering door Israël van producten die dit land op de markt brengt, als voorwaarde voor toepassing van het Associatieverdrag ?
Wil de Raad daarenboven pleiten voor een structurele regeling door de EU om de toegang van Palestijnse producten tot de Europese markt werkelijk te bevorderen?

Zo'n pleidooi zou ook een goede gelegenheid zijn om de EU te herinneren aan een adequate toepassing en handhaving van de mensenrechtenparagraaf in het Associatieverdrag.

4. Wat zou de Raad van Kerken tenslotte zèlf nog kunnen doen, gezien een andere oproep in het Kairosdocument aan de kerken: "'Kom en zie!' Wij zullen ons aandeel leveren om jullie de waarheid van onze harde werkelijkheid te laten zien. We zullen jullie ontvangen als pelgrims die naar ons toe komen om te bidden en een boodschap van vrede, liefde en verzoening te brengen. Jullie zullen de feiten leren kennen van dit land en de bewoners, zowel de Palestijnen als de Israëliërs." Zouden de Raad en de lidkerken, voortvloeiend uit hun eigen oproep tot "positieve discriminatie" in ieder geval bereid zijn te bevorderen dat pelgrimsreizen en andere kerkelijke reizen naar Israël en de door Israël bezette gebieden, voortaan zoveel mogelijk door Palestijnse reisagentschappen, gidsen, bussen, hotels etc. worden geregeld, waardoor de revenuen aan Palestijnse gemeenschap kunnen toevallen? Wij noemen hierbij het voorbeeld van *Witness Visits* georganiseerd door *Sabeel Nederland* samen met *Sabeel Jeruzalem* en van de *Solidariteitspelgrimages*, zoals die door *Pax Christi Nederland* zijn ontwikkeld.
5. En wat gaat tenslotte de Raad verder doen voor de Palestijnse christenen, hun kerken, hun scholen, voor beurzen van hun studenten en hun culturele overleven in het algemeen?

Met Richard Falk zijn we van mening dat voor alle actie om de neerwaartse spiraal in de door Israël omsingelde, bezette en gekoloniseerde gebieden, tegen te gaan, behalve geweldloosheid ook effectiviteit een belangrijk criterium is.

Met waardering voor uw poging om een standpunt te bepalen naar aanleiding van het Kairos document blijven wij hier toch met wezenlijke vragen zitten, waarvoor wij graag van u een verduidelijking ontvangen en in de hoop dat u die ook met de briefschrijvers van het document zelf wilt delen.

Met vriendelijke groet,

Jan den Hertog, voorzitter *Vrienden van Sabeel Nederland*,

Guus Hoelen, voorzitter *Werkgroep Keerpunt*

Met dank aan:

Gied ten Berge,

Henri Veldhuis,

Jan Slomp,

Willemien Keuning

Bijlage

Kairos Palestine position on the BDS call:

<http://www.kairospalestine.ps/sites/default/Documents/Official%20Response%20on%20BDS%20from%20Kairos%20Palestine.pdf>